

Lieta C-420/19

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu

Iesniegšanas datums:

2019. gada 29. maijs

Iesniedzējtiesa:

Riigikohus (Igaunija)

Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:

2019. gada 29. maijs

Pieteicēja:

Maksu- ja Tolliamet

Attiecīgā persona:

Heavyinstall OÜ

RIIGIKOHUS [AUGSTĀKĀ TIESA]

HALDUSKOLLEGIUM [ADMINISTRATĪVO LIETU SENĀTS]

LĒMUMS

[..]

Lēmuma datums: 2019. gada 29. maijs

[..]

Lieta: *Maksu- ja Tolliamet* pieteikums atļaut izpildes nodrošināšanas pasākumus pret *Heavyinstall OÜ*

Lietas dalībnieki: Pieteicēja: *Maksu- ja Tolliamet* [..]

Ieinteresētā persona: *Heavyinstall OÜ* [..]

[..]

Tiesvedības *Riigikohus* pamats: *Maksu- ja Tolliamet* apelācijas sūdzība

[..]

LĒMUMS

1. Uzdot Eiropas Savienības Tiesai šādu prejudiciālu jautājumu:

Vai Padomes Direktīvas 2010/24/ES (2010. gada 16. marts) par savstarpēju palīdzību prasījumu piedziņā saistībā ar noteiktiem maksājumiem, nodokļiem, un citiem pasākumiem 16. pants ir interpretējams tādējādi, ka tās dalībvalsts tiesai, kas saņēmusi pieprasījumu veikt izpildes nodrošināšanas pasākumus, lemjot par šo pieprasījumu, saskaņā ar valsts tiesību aktiem (kas pieprasījuma saņēmējai tiesai ir atļauts atbilstoši 16. panta 1. punktam) ir saistošs pieprasījuma iesniedzēja rezidences valsts tiesas viedoklis par izpildes nodrošināšanas pasākuma nepieciešamību un iespēju, ja tiesa ir iesniegusi dokumentu ar šā viedokļa izklāstu (16. panta [1. punkta] otrās daļas pēdējais teikums, saskaņā ar kuru šim dokumentam nav nepieciešama atzišana, papildināšana vai aizstāšana pieprasījuma saņēmējā dalībvalstī)?

[..] [*omissis*: tiesvedības apturēšana]

FAKTI UN TIESVEDĪBA

1. 2018. gada 13. martā Somijas Republikas Nodokļu iestāde iesniedza **Maksuja Tolliamet** (MTA, Finanšu un muitas pārvalde) pieprasījumu veikt izpildes nodrošināšanas pasākumus pret uzņēmumu *Heavyinstall OÜ*, lai nodrošinātu iespējamo *Heavyinstall OÜ* nodokļu saistību izpildi. Pieprasījums tika iesniegts, pamatojoties uz Padomes Direktīvas 2010/24/ES (2010. gada 16. marts) par savstarpēju palīdzību prasījumu piedziņā saistībā ar noteiktiem maksājumiem, nodokļiem, un citiem pasākumiem 16. pantu.

2. 2018. gada 29. martā saskaņā ar *Maksukorralduse seadus* (MKS, Nodokļu kodekss) 51.³ panta 1. punktu un 136.¹ panta 1. punktu MTA iesniedza pieteikumu *Tallinna Halduskohus* [Tallinas Administratīvajā tiesā] atļaut reģistrēt aizliegumus rīkoties ar *Heavyinstall OÜ* transportlīdzekļiem (divas piekabes katra aptuveni 7500 EUR vērtībā un kravas automašīna aptuveni 9500 EUR vērtībā) un apķīlāt uzņēmuma bankas kontus visās Igaunijas kredītiestādēs 297 304 EUR apmērā. [oriģ. 2. lpp.]

2.1. No pieteikuma pamatojuma izriet, ka Somijas nodokļu iestāde pēc nodokļu procedūras noteiks *Heavyinstall OÜ* papildu nodokļu saistības, kuru prognozētā summa ir 320 000 EUR. Nodokļu saistības izrietot no tā, ka, lai gan *Heavyinstall OÜ* ir pastāvīgs uzņēmums Somijā, tas tur nodokļus nedeklarē un nav arī maksājis nekādus nodokļus. Lai gan *Heavyinstall OÜ* valdes loceklis X ir norādījis, ka kopš 2009. gada viņš pastāvīgi ir dzīvojis Tallinā un vadījis uzņēmumu tur, no MTA, banku, ceļojumu biroju un zināmu sadarbības partneru datiem varot secināt, ka lielāko daļu laika X faktiski ir pavadījis Somijā, kur viņš

arī ir veicis uzņēmuma vadību. Nodokļu audita kopsavilkumā Somijas nodokļu iestāde esot izteikusi viedokli, ka X pastāvīgā dzīvesvieta un galveno interešu centrs faktiski atradās Somijā, kur viņš ir arī veicis *Heavyinstall OÜ* vadības funkcijas. Arī uzņēmuma saimnieciskā darbība pilnībā esot notikusi Somijā. Tādējādi saskaņā ar Igaunijas Republikas un Somijas Republikas Konvencijas nodokļu dubultās uzlikšanas un izvairīšanās no nodokļu maksāšanas ienākuma un īpašuma nodokļa jomā novēršanai (Konvencija par nodokļu dubultās uzlikšanas novēršanu) 5. panta 1. un 2. punktu Somijā esot izveidojies *Heavyinstall OÜ* pastāvīgs uzņēmums, bet tur uzņēmums nav maksājis nekādus nodokļus. *Heavyinstall OÜ* vienīgais valdes loceklis esot sniedzis nepatiesus apgalvojumus gan par uzņēmuma saimniecisko darbību, gan par savu dzīvesvietu. Šāda uzvedība parāda *Heavyinstall OÜ* pārstāvja attieksmi pret publisko tiesību saistībām.

2.2. Ar Viduspohjanmā [*Keski-Pohjanmaa*] pirmās instances tiesas 2018. gada 8. februāra spriedumu, kas bija pievienots pieprasījumam, *Heavyinstall OÜ* manta pēc Somijas nodokļu iestādes pieteikuma tika apķīlāta apjomā, kāds nodrošina pieteicējas prasījumu 320 022 EUR apmērā. Minētajā spriedumā tika konstatēts, ka pastāv risks, ka *Heavyinstall OÜ* slēps, iznīcinās, pārvedīs savu mantu vai rīkosies citādi tā, ka tiks apdraudēta nodokļu iestādes prasījuma apmierināšana. Nodokļu maksātāja rīcības dēļ var būt daudz sarežģītāk vai neiespējami panākt nodokļu saistību izpildi. Uzņēmuma valdes loceklis esot apzināti maldinājis nodokļu iestādi par iespējamu pastāvīgo uzņēmumu un no tā izrietošajām nodokļu saistībām. Ņemot vērā Somijas nodokļu iestādes secinājumus, esot acīmredzams, ka jau kopš 2010. gada *Heavyinstall OÜ* mērķis esot bijis izvairīties no nodokļu maksāšanas, un, neskatoties uz līdzšinējo kontroli un papildu nodokļu aprēķināšanu, uzņēmuma prakse nodokļu jomā neesot uzlabojusies. *Heavyinstall OÜ* varot būt tāda pati attieksme arī pret nodokļu saistībām, kas tiks konstatētas šīs tiesvedības rezultātā, kā rezultātā nodokļi var netikt samaksāti vispār. Par 2017. saimniecisko gadu uzņēmums neesot iesniedzis gada pārskatu, un saskaņā ar Ceļu pārvaldes Transportlīdzekļu reģistru attiecīgā persona 2018. gada 21. martā esot atsavinājusi tai piederošo automašīnu *Renault Traffic*. Turklāt Somijas nodokļu iestāde savā 2018. gada 13. marta vēstulē informēja MTA, ka tā ir iesniegusi iesniegumu Somijas policijā, jo uzņēmums *Heavyinstall OÜ*, iespējams, ir izdarījis krāpšanu nodokļu jomā.

3. Tallinna Halduskohus [Tallinas Administratīvā tiesa] noraidīja pieteikumu ar **2018. gada 3. aprīļa lēmumu.**

3.1. Tās skatījumā nav izpildīts MKS 136.¹ panta 1. punktā minētais nosacījums, saskaņā ar kuru, lai piemērotu izpildes nodrošināšanas pasākumus, ir jābūt pamatotām aizdomām, ka pēc tam, kad ir noteikts no nodokļu tiesību akta izrietošs naudas prasījums vai saistība, nodokļu maksātāja rīcības dēļ tā izpilde var izrādīties daudz sarežģītāka vai neiespējama. Izpildes nodrošināšanas pasākumu veikšana būtiski ierobežojot personas tiesības brīvi rīkoties ar savu īpašumu un veikt uzņēmējdarbību, tāpēc šādus izpildes nodrošināšanas pasākumus nedrīkstot veikt neapdomīgi. Aizdomas, ka attiecīgās personas rīcības dēļ nodokļu saistību izpilde var izrādīties daudz sarežģītāka vai neiespējama, nevarot pamatot vienīgi

ar nodokļu summas apmēru. No *Heavyinstall OÜ* gada pārskata par 2016. saimniecisko gadu izrietot, ka tas ir aktīvs, peļņu nesošs uzņēmums ar pienācīgu apgrozījumu. Protams, pastāvot iespēja, ka, turpinot parasto saimniecisko darbību, uzņēmums nebūs spējīgs samaksāt visu prognozēto nodokļu summu, kas no tā tiks prasīta. Tomēr nevarot izslēgt, ka, neskatoties uz papildu nodokļu saistībām, uzņēmējs gribēs turpināt savu saimniecisko darbību un vēlēšies samaksāt nodokļu parādu, izmantojot Somijas tiesībās paredzētos mehānismus. [oriģ. 3. lpp.]

3.2. No dokumentiem neizrietot, ka *Heavyinstall OÜ* būtu slēpis informāciju no nodokļu iestādes. Starp attiecīgo personu un Somijas nodokļu iestādi drīzāk pastāvot juridiska rakstura domstarpības. Fakts, ka Somijas nodokļu iestādes skatījumā *Heavyinstall OÜ* Somijā nav deklarējis savas nodokļu saistības, pats par sevi nepamatojot secinājumu, ka tiks kavēta nodokļu saistību izpilde, tiklīdz tās būs noteiktas. Nedz no pieteikuma, nedz no pievienotajiem dokumentiem neizrietot, ka uzņēmuma ekonomiskā situācija ir būtiski mainījusies. No tā vien, ka attiecīgā persona ir atsavinājusi transportlīdzekli, nevarot secināt, ka tā ir veikusi šo darījumu ar nodomu izvairīties no iespējamām nodokļu saistībām nākotnē.

3.3. Uzņēmuma norēķinu kontu apķīlāšana esot īpaši ierobežojošs pasākums. Tāpēc, lai apķīlātu uzņēmēja bankas kontus pirms nodokļu saistību noteikšanas, saskaņā ar MKS 136.¹ pantu būtu jābūt ļoti svarīgam iemeslam, kāds šajā gadījumā neesot saskatāms. Pamatojoties uz *Heavyinstall OÜ* gada pārskatu, pastāvot iespēja, ka bankas kontu apķīlāšanas rezultātā tiks izbeigta uzņēmuma darbība vai vismaz radīsies vajadzība reorganizēt uzņēmuma darbību tā, ka tas būs saistīts ar izmaksām un aktivitātēm, kas būs uzskatāmas par neatgriezeniskām vai grūti novēršamām sekām.

4. *MTA* iesniedza *Ringkonnakohus* [apgabaltiesā] **apelācijas sūdzību.**

5. *Ringkonnakohus Tallinn* ar **2018. gada 8. maija lēmumu** neapmierināja apelācijas sūdzību un negrozīja administratīvās tiesas lēmuma rezolutīvo daļu, taču papildināja administratīvās tiesas lēmuma pamatojumu ar savu pamatojumu. *Ringkonnakohus* neapmierināja arī *MTA* pieteikumu iesniegt Eiropas Savienības Tiesai lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu. [..].

5.1. Izanalizējot Eiropas Savienības nodokļu tiesību aktus, esot ticis konstatēts, ka situācijās, kad tiek iesniegti pieprasījumi veikt izpildes nodrošināšanas pasākumus, ja pieprasījuma iesniedzējā dalībvalstī nav izdots izpildes rīkojums, kas attiecas uz prasījumu, saskaņā ar pašlaik spēkā esošo Direktīvu 2010/24/ES tiek piemērota tā dēvētā duālā sistēma. Dualitāte izpaužoties tādējādi, ka gan pieprasījuma iesniedzēja dalībvalsts, gan pieprasījuma saņēmēja dalībvalsts ir tiesīgas novērtēt izpildes nodrošināšanas pasākumu piemērošanas pamatotību saskaņā ar valsts tiesību aktiem. Saskaņā ar Direktīvas 2010/24/ES 16. pantu dalībvalstij, kas saņēmusi pieprasījumu veikt izpildes nodrošināšanas pasākumus, šie pasākumi esot jāveic atbilstoši šīs dalībvalsts tiesību aktos paredzētajai

procedūrai un esot jānovērtē, vai šādu pasākumu veikšana attiecīgajos apstākļos ir atbilstīga tās tiesību aktiem un administratīvajai praksei. *Ringkonnakohus* skatījumā no iepriekš minētā skaidri izriet, ka starptautiskās savstarpējās palīdzības ietvaros izpildes nodrošināšanas pasākumu veikšana situācijā, kad nav izpildes rīkojuma, ļoti atšķiras no jau noteiktu nodokļu prasījumu starptautiskas piedziņas, un ka, lemjot par pieprasījumu veikt izpildes nodrošināšanas pasākumus saskaņā ar direktīvas 16. pantu, pieprasījuma saņēmējai dalībvalstij ir jānovērtē arī pasākumu pamatotība un samērīgums, ievērojot valsts tiesību aktus un valsts administratīvo praksi. Lai gan pieprasījuma veikt izpildes nodrošināšanas pasākumus iesniedzēja dalībvalsts sākotnējam dokumentam, kas atļauj veikt izpildes nodrošināšanas pasākumus pieprasījuma saņēmējai dalībvalstī, nav nepieciešama atzīšana, papildināšana vai aizstāšana pieprasījuma saņēmējai dalībvalstī (šajā lietā – Somijas tiesas lēmums; direktīvas 16. panta 1. punkta otrais un trešais teikums), pieprasījuma saņēmējas dalībvalsts iestādei vai tiesai šis dokuments neradot pienākumu veikt pieprasītos izpildes nodrošināšanas pasākumus savā teritorijā, ja šo pasākumu veikšana nav saskaņā ar tās tiesību aktiem un administratīvo praksi, kā arī nav samērīga.

5.2. Šajā lietā nav izpildīti visi MKS 136.¹ pantā paredzētie nosacījumi, lai pret attiecīgo personu varētu veikt izpildes nodrošināšanas pasākumus. Attiecībā uz lietā aplūkoto pieprasījumu tiesai trūkstot pārliecības, ka nodokļu saistību, kas var tikt uzlikta *Heavyinstall OÜ*, izpilde uzņēmuma rīcības dēļ var izrādīties apgrūtināta vai neiespējama. Lai gan Somijas nodokļu iestāde esot konstatējusi, ka attiecīgās personas valdes loceklis lielāko gada daļu ir pavadījis Somijā, tomēr no šā secinājuma nepārprotami neizrietot, ka attiecīgās personas rīcība ļauj secināt nodomu izdarīt krāpšanu nodokļu jomā, vai ka tās rīcība nav uzticama. Izpildes nodrošināšanas pasākumu veikšana pret *Heavyinstall OÜ* būtu pretrunā arī samērīguma principam. **[oriģ. 4. lpp.]** Somijas nodokļu iestāde attiecīgajai personai vēloties noteikt papildu nodokļu saistības situācijā, kurā attiecīgā persona tajā pašā taksācijas periodā līdzīgas nodokļu saistības ir izpildījusi Igaunijas Republikā. No Somijas nodokļu iestādes sagatavotā nodokļu audita kopsavilkuma esot izrietējis, ka attiecīgā persona lietā aplūkotajā taksācijas periodā ir samaksājusi nodokļus Igaunijas Republikā (aptuveni 131 000 EUR), taču no šā kopsavilkuma neizrietot, ka Somijas nodokļu iestāde ir atskaitījusi šo summu no plānotā nodokļu prasījuma. MTA pieprasītos pasākumus Somijas nodokļu iestādes prasījuma, kura prognozētais apjoms ir 320 022 EUR, nodrošināšanai lielā mērā veido uzņēmuma bankas kontos esošo apgrozāmo līdzekļu (297 304,74 EUR apmērā) apķīlāšana. Ņemot vērā paredzamo nodokļu saistību izpildes mērķi bankas kontu apķīlāšana būtu pasākums, kas pārmērīgi ierobežotu attiecīgās personas tiesības. Apgrozāmo līdzekļu apķīlāšana neapšaubāmi kavētu uzņēmuma turpmāko saimniecisko darbību. Situācijā, kad iespējama Somijas nodokļu iestādes nodokļu prasījuma izpilde būtībā lielā mērā jau ir nodrošināta ar summu, ko attiecīgā persona ir samaksājusi Igaunijas Republikai, un kad nav tiešu pierādījumu, ka uzņēmuma mantas nepietiks pārējo nodokļu saistību izpildei vai ar lielu varbūtību šī manta tiks slēpta, nebūtu pamatoti faktiski izbeigt attiecīgās personas saimniecisko darbību, apķīlājot bankas kontus. Situācijā, kad tiesai nav datu par uzņēmuma pašreizējo ekonomisko situāciju (vēl nav beidzies termiņš,

kad ir jāiesniedz gada pārskats par 2017. saimniecisko gadu) un tīrā peļņa, ko saskaņā ar Komercreģistrā iesniegto 2016. gada peļņas vai zaudējumu aprēķinu attiecīgā persona ir guvusi par saimniecisko gadu, ir 173 376 EUR, tiesai neesot pamata uzskatīt, ka uzņēmums ir darbojies ļaunprātīgi, lai izvairītos no iespējamām nodokļu saistībām nākotnē.

LIETAS DALĪBNIKU ARGUMENTI

6. *MTA* iesniedza *Riigikohus* apelācijas sūdzību, lūdzot atcelt *Ringkonnakohus* lēmumu un pieņemt jaunu lēmumu, ar kuru tiks apmierināts tās pieteikums par izpildes nodrošināšanas pasākumu veikšanu pret *Heavyinstall OÜ*.

6.1. Šajā lietā galvenā nozīme ir tādām Savienības tiesību vispārējam principam kā efektivitātes princips (*principle of effectiveness*). Atbilstoši Tiesas judikatūrai dalībvalstis ar savās tiesību sistēmās paredzētiem procesuāliem noteikumiem nedrīkst padarīt neiespējamu vai pārmērīgi grūtu to tiesību īstenošanu, kas izriet no Savienības tiesību sistēmas (skat. tostarp C-542/08, *Barth*, 17. punkts). Pieeja, ka Igaunijas tiesai ir atkārtoti jāpārbauda Somijas iesniegtie pierādījumi, ko Somijas tiesa jau ir novērtējusi, nozīmējot, ka zūd jēga un mērķis 16. panta 1. punkta noteikumiem, saskaņā ar kuriem pieprasījuma iesniedzējas dalībvalsts iesniegtajam dokumentam nav nepieciešama atzīšana, papildināšana vai aizstāšana. Šī pieeja, neievērojot efektivitātes principu, arī padarot pārmērīgi grūtu pieprasījuma izpildi pieprasījuma saņēmējā dalībvalstī, jo Igaunijas tiesai otrreiz ir jānovērtē fakti, kas jau ir konstatēti pieprasījuma iesniedzējā dalībvalstī.

6.2. *MTA* nepiekrīt *Ringkonnakohus* viedoklim, ka nav pamatoti izpildīt pieprasījumu veikt izpildes nodrošināšanas pasākumus pret *Heavyinstall OÜ*. Gan savā atļaujas pieprasījumā, gan savā apelācijas sūdzībā *Ringkonnakohus* tā esot paskaidrojusi, ka personas neuzticamā un ļaunprātīgā rīcība skaidri izriet no nepatiesajiem izteikumiem, ko 2013. gadā uzņēmuma valdes loceklis X ir sniedzis Somijas nodokļu iestādei un uz kuru pamata Somijas nodokļu iestādei ir radušies nepareizi secinājumi un tāpēc tā nav labojusi uzņēmuma nodokļu saistības. Arī *Riigikohus* esot piekritusi, ka nepatiesi izteikumi izraisa to, ka nodokļu prasījuma izpilde nākotnē var izrādīties daudz sarežģītāka vai kļūt neiespējama [...]. Somijas nodokļu iestāde esot iesniegusi iesniegumu policijā par noziedzīgu nodarījumu finanšu jomā. Arī fakti, kas liecina par krāpšanu nodokļu jomā, liekot domāt par pamatotām aizdomām. Tā kā tiesa esot atzinusi, ka, ņemot vērā gaidāmos apstākļus, pieprasītie pasākumi ir nesamērīgi, būtu jāpārbauda arī iespēja daļēji izpildīt šo pieprasījumu. No pieprasījumā minētās summas Tiesa varētu atskaitīt summu, ko uzņēmums ir samaksājis Igaunijā, vai arī tikai atļaut reģistrēt aizliegumu rīkoties ar uzņēmuma transportlīdzekli. [oriģ. 5. lpp.]

6.3. Somijas nodokļu iestāde informēja *MTA*, ka rajona tiesa (*Keski-Pohjanmaan käräjäoikeus*) 2018. gada 21. jūnijā ir pieņēmusi galīgu nolēmumu par izpildes nodrošināšanas pasākumiem. Šim lēmumam ir tāds pats saturs kā 2018. gada 8. februārī pieņemtajam pagaidu nolēmumam.

[..] [*omissis*: pierādījumu iegūšana – lietas dalībnieku uzklaustīšana]

ATBILSTOŠĀS TIESĪBU NORMAS

10. Direktīvas 2010/24/ES par savstarpēju palīdzību prasījumu piedziņā saistībā ar noteiktiem maksājumiem, nodokļiem, un citiem pasākumiem 16. pantā “Pieprasījums veikt izpildes nodrošināšanas pasākumus” ir noteikts:

“1. Pēc pieprasījuma iesniedzējas iestādes lūguma pieprasījuma saņēmēja iestāde veic izpildes nodrošināšanas pasākumus, ja to atļauj tās tiesību akti, un ievērojot savu administratīvo praksi, lai nodrošinātu piedziņu gadījumā, ja prasījums vai instruments, kas ļauj izpildi pieprasījuma iesniedzējā dalībvalstī, pieprasījuma iesniegšanas laikā tiek apstrīdēts vai ja uz prasījumu vēl neattiecas instruments, kas atļauj izpildi pieprasījuma iesniedzējā dalībvalstī, ja vien izpildes nodrošināšanas pasākumi līdzīgā situācijā ir iespējami arī saskaņā ar pieprasījuma iesniedzējas dalībvalsts tiesību aktiem un administratīvo praksi.

Pieprasījumam veikt izpildes nodrošināšanas pasākumus pieprasījuma saņēmējā dalībvalstī pievieno dokumentu, ja tāds ir, kas sagatavots, lai atļautu veikt izpildes nodrošināšanas pasākumus pieprasījuma iesniedzējā dalībvalstī un kas saistīts ar prasījumu, par kuru tiek pieprasīta savstarpēja palīdzība. Šim dokumentam nav nepiecieša[m]a atzīšana, papildināšana vai aizstāšana pieprasījuma saņēmējā dalībvalstī.”

11. *Maksukorralduse seadus* (MKS, Nodokļu kodekss)

§ 51.¹ MKS “Starptautiska savstarpēja palīdzība”

“(1) *Maksu- ja Tolliamet* sniedz starptautisku savstarpēju palīdzību to valstu kompetentajām iestādēm, kuras ir Eiropas Savienības dalībvalstis vai kurām ar Igauniju ir spēkā esoša starptautiska konvencija ar attiecīgu saturu (turpmāk tekstā – “ārvalsts kompetentā iestāde”).

[..]

(3) Pamatojoties uz starptautisko konvenciju un ievērojot Igaunijas un Eiropas Savienības tiesību aktos noteikto kārtību un apjomu, tiek lūgta un tiek sniegta starptautiska savstarpēja palīdzība.

(4) Iestādes, kas sniedz starptautisku savstarpējo palīdzību, kompetence, kā arī pušu tiesības un pienākumi tiek noteikti ar valsts tiesību aktiem.

[..]”

§ 51.³ MKS “Piedziņa, izmantojot starptautisku savstarpējo palīdzību”

“(1) *Maksu- ja Tolliamet* sniedz starptautisku savstarpējo palīdzību, lai no nodokļu maksātāja, kura domicils vai juridiskā adrese atrodas Igaunijā vai kuram

Igaunijā ir īpašums, piedzītu nodokļus, ko iekasējusi valsts, kas izsniegusi piedziņas, uzziņu vai informācijas pieprasījumu vai pieprasījumu veikt izpildes nodrošināšanas pasākumus, vai pašvaldība, vai cita administratīvā struktūrvienība.

[..] [orig. 6. lpp.]

(3) Pamatojoties uz pieprasījumu veikt izpildes nodrošināšanas pasākumus, ko izsniegusi ārvalsts kompetentā iestāde, *Maksu- ja Tolliamet* ir tiesības veikt izpildes pasākumus šā likuma 136.¹ pantā noteiktajā kārtībā.

§ 130. MKS “Izpildes pasākumi, ko veic nodokļu iestāde”

“(1) Ja nodokļu maksātājs nav izpildījis finanšu saistības termiņā, kāds noteikts nodokļu iestādes administratīvajā aktā vai 128. panta 4. punkta 2) un 3) apakšpunktā minētajā nolēmumā, nodokļu iestāde sāk parāda piedziņu piespiedu izpildes kārtībā. Nodokļu iestādes tiesības:

1. pieprasīt reģistrēt atzīmi par rīcības aizliegumu zemesgrāmatā vai citā īpašumu reģistrā bez attiecīgās personas piekrišanas;
2. pieprasīt nodibināt hipotēku uz nekustamo īpašumu, kuģu reģistrā reģistrētu kuģi vai civilās aviācijas reģistrā reģistrētu gaisa kuģi saskaņā ar Īpašuma likuma noteikumiem par piespiedu hipotēku;
3. veikt izpildi finansiālās tiesībās saskaņā ar šā likuma noteikumiem un izpildes kārtību regulējošiem tiesību aktiem;
4. apkļāt citas īpašuma tiesības, attiecībā uz kurām nav iespējama izpilde šā punkta 3) apakšpunkta izpratnē, un pieprasīt reģistrēt atzīmi par aizliegumu rīkoties ar šīm tiesībām attiecīgajā šo tiesību reģistrā;
5. izdot rīkojumu bloķēt vērtspapīrus vai vērtspapīru kontu atbilstoši Vērtspapīru reģistra likuma noteikumiem. [..]”

§ 136.¹ MKS “Izpildes nodrošināšanas pasākumi pirms naudas prasījuma vai saistības noteikšanas”

“(1) Ja, veicot pareizas nodokļu iekasēšanas kontroli, rodas pamatotas aizdomas, ka pēc tam, kad ir noteikts no nodokļu tiesību akta izrietošs naudas prasījums vai saistība, nodokļu maksātāja rīcības dēļ tā izpilde var izrādīties daudz sarežģītāka vai neiespējama, nodokļu iestādes vadītājs vai viņa pilnvarots ierēdnis var vērsties ar pieteikumu administratīvajā tiesā, lai tā atļautu šā likuma 130. panta 1. punktā paredzētu izpildes pasākumu.

(1¹) Ja šā likuma 130. panta 1. punktā paredzēts izpildes pasākums lietā nav iespējams vai ar lielu varbūtību tas nebūtu veiksmīgs, nodokļu iestādes vadītājs vai viņa pilnvarots ierēdnis var lūgt administratīvo tiesu atļaut tiesu izpildītājam veikt šādus izpildes pasākumus:

1. apķīlāt nodokļu maksātāja vai paziņojuma par nodokļu iekasēšanu adresāta mantu, kas ir nodokļu maksātāja, paziņojuma par nodokļu iekasēšanu adresāta vai trešās personas valdījumā;

2. aizliegt trešai personai nodot mantu nodokļu maksātājam vai paziņojuma par nodokļu iekasēšanu adresātam vai izpildīt attiecībā pret to citas saistības, kas var būt saistītas arī ar pienākumu nodot mantu tiesu izpildītājam vai pārskaitīt naudu uz šim nolūkam paredzētu kontu.

(1²) Šā panta 1.¹ punkta 1) apakšpunktā minētajā gadījumā tiesa, pamatojoties uz nodokļu iestādes, nodokļu maksātāja vai paziņojuma par nodokļu iekasēšanu adresāta pieteikumu, var izdot rīkojumu par apķīlātās mantas pārdošanu un no šīs pārdošanas gūto ieņēmumu iemaksāšanu šim nolūkam paredzētā kontā, ja priekšmets var ievērojami zaudēt savu vērtību vai priekšmeta glabāšana radītu pārmērīgas izmaksas.

(1³) Šā panta 1. un 1.¹ punktā minētais pieteikums tiek iesniegts administratīvajā tiesā, kuras rajonā atrodas nodokļu maksātāja vai paziņojuma par nodokļu iekasēšanu adresāta domicils vai juridiskā adrese. Ja nodokļu maksātāja vai paziņojuma par nodokļu iekasēšanu adresāta domicils vai juridiskā adrese nav zināma vai neatrodas Igaunijā, pieteikums tiek iesniegts administratīvajā tiesā, kuras rajonā atrodas attiecīgā manta.

(1⁴) Lai piedzītu izpildes izmaksas saistībā ar šā panta 1.¹ punkta 1) un 2) apakšpunktā minētajiem pasākumiem, nodokļu iestāde izdod rīkojumu, kurā tiek noteikts to samaksas termiņš un tiek norādīts, ka izpildes izmaksu savlaicīgas nesamaksāšanas gadījumā tiek veikta nesamaksāto saistību piespiedu izpilde saskaņā ar šā likuma 128.-132. pantu.

(2) Pieteikumā administratīvajai tiesai sniedz šādas ziņas:

1. pamatojums, no kura izriet, ka iespējamo nodokļu saistību piedziņa ir būtiski apgrūtināta vai neiespējama; **[oriģ. 7. lpp.]**

2. iespējamā naudas prasījuma vai saistības aptuvenais apmērs;

3. ziņas par nodrošinājumu, kura izpildes gadījumā nodokļu iestāde izbeigs izpildes pasākumu;

4. viens vai vairāki izpildes pasākumi, kas minēti šā likuma 130. panta 1. punktā vai Likumā par izpildes kārtību, un pamatojums tam, ka nodokļu iestāde uzskata izvēlēto pasākumu par nepieciešamu.

(3) Ja vairs nav apstākļa, kas izraisījis izpildes pasākuma veikšanu, vai ja nodokļu maksātājs ir sniedzis garantiju iespējama naudas prasījuma vai saistības izpildes nodrošināšanai, ne vēlāk kā divu darbdienu laikā nodokļu iestāde izbeidz izpildes pasākumu.

(4) Nodokļu iestāde un persona, kuras tiesības ietekmē lēmums, var pārsūdzēt lēmumu, ar kuru tika vai netika apmierināts šā panta 1.-1.² punktā minētais pieprasījums vai pieteikums. *Ringkonnakohus* lēmumu par apelācijas sūdzību var pārsūdzēt.”

SENĀTA VIEDOKLIS

12. Šajā lietā ir strīdīgi, vai tiesas ir pamatoti neapmierinājušas *MTA* 2018. gada 29. marta pieteikumu atļaut reģistrēt aizliegumus rīkoties ar *Heavyinstall OÜ* mantu un apķīlāt uzņēmuma mantu. Lai izspriestu lietu, vissvarīgāk ir noskaidrot jautājumu, vai valsts tiesas, lemjot par pieteikumu veikt izpildes nodrošināšanas pasākumus, ko savstarpējās palīdzības ietvaros ir iesniegusi *MTA*, pašas var novērtēt pierādījumus, tostarp Somijas tiesas nolēmumu par izpildes nodrošināšanas pasākumu piemērošanu, un pēc savas pārlicības var lemt, vai ir izpildīti pasākumu piemērošanas nosacījumi, vai arī tiesām ir jāņem vērā fakts juridiskais novērtējums, ko savā nolēmumā ir sniegusi Somijas tiesa.

13. Tiesas ir nospriedušas, ka *MTA* pieteikuma gadījumā nav izpildīti *MKS* 136.¹ panta 1. punktā paredzētie nosacījumi. Arī paužot Somijas nodokļu iestādes nostāju, *MTA* uzskata, ka Igaunijas tiesas nepamatoti ir sākušas pārbaudīt, vai pieprasījums ir atbilstīgs valsts tiesību aktiem, jo saskaņā ar Direktīvas 2010/24/ES 16. panta 1. punkta pēdējo teikumu nedrīkst atkārtoti vērtēt citas dalībvalsts dokumentu.

14. Valsts tiesībās *MKS* 51.³ panta 3. punkts un 136.¹ pants attiecas uz lēmumu par savstarpējās palīdzības ietvaros iesniegtu pieprasījumu veikt izpildes nodrošināšanas pasākumus. No šīm tiesību normām neizriet atšķirības attiecībā uz lēmumu par savstarpējās palīdzības ietvaros iesniegtu pieprasījumu un pieteikumu, kas nepieciešams, lai *MTA* varētu nodrošināt savas procedūras izpildi. Tādējādi, transponējot direktīvu, Igaunijas likumdevējs uzskatīja, ka Direktīvas 2010/24/ES 16. panta 1. punkta pēdējais teikums nevar būt pamats, lai Somijas tiesas izsniegtu atļauju veikt izpildes nodrošināšanas pasākumus attiecinātu uz Igaunijas teritoriju. Arī Senāts dod priekšroku direktīvas 16. panta 1. punkta interpretācijai, saskaņā ar kuru Somijas tiesas nolēmums par izpildes nodrošināšanas pasākumu veikšanu ir tikai pierādījums, kas ir jāizvērtē, pārbaudot *MKS* 136.¹ panta nosacījuma ievērošanu un atļaujot izpildes pasākumus. To apstiprina 16. panta 1. punkta pirmais teikums, saskaņā ar kuru pieprasījuma saņēmēja iestāde veic izpildes nodrošināšanas pasākumus, ja to atļauj tās tiesību akti un tiek ievērota tās administratīvā prakse.

15. Tomēr Senāta skatījumā nevar izslēgt nodokļu iestādes sniegto interpretāciju (kas pauž arī Somijas nodokļu iestādes nostāju), ka saskaņā ar direktīvas 16. panta 1. punkta pēdējo teikumu nav atļauts atkāpties no to fakts novērtējuma, kas konstatēti pieprasījumam pievienotajā tiesas nolēmumā, un Igaunija, transponējot direktīvu, ir pieļāvusi kļūdu. Piedziņas procedūrā tiek izmantots vienots dokuments kā piespiedu izpildes pamats, un valsts līmenī netiek pārbaudīta tā

atbilstība valsts tiesību aktiem. Arī piemērojot izpildes nodrošināšanas pasākumus, esot lietderīgi atsaukties uz savstarpējas uzticēšanās un sadarbības principiem, kā arī uz efektivitātes principu, un ņemt vērā nostāju, ko izteikusi pieprasījuma iesniedzējas dalībvalsts tiesa, kura jau ir novērtējusi izpildes nodrošināšanas pasākumu piemērošanas nepieciešamību. Līdz ar to Senāts nepiekrīt *Ringkonnakohus* uzskatam, ka runa ir par *acte clair* situāciju.

16. Par Direktīvas 2010/24/ES 16. pantu nav Eiropas Savienības Tiesas judikatūras. Nav arī zināms, ka par to ir iesniegti lūgumi sniegt prejudiciālu nolēmumu. **[oriģ. 8. lpp.]**

17. Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus un tā kā par šiem jautājumiem nav Eiropas Savienības Tiesas judikatūras, Senāta skatījumā ir jālūdz Eiropas Savienības Tiesas prejudiciāls nolēmums. [...] [*omissis*: tiesvedības apturēšana]

[..]

DARBBA VERSIJA